

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки

Юридичний факультет

Кафедра цивільно-правових дисциплін

СИЛАБУС

вибіркового освітнього компонента

АГРАРНЕ ПРАВО

підготовки бакалавра

спеціальності 081 Право

освітньо-професійної програми Право

ЛУЦЬК 2022

Силабус освітнього компонента «Аграрне право» підготовки бакалавра, галузі знань 08 Право, спеціальності 081 Право, за освітньо-професійною програмою Право.

Розробник: Сокол Марія Василівна, доцент кафедри цивільно-правових дисциплін, кандидат юридичних наук, доцент

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

_____ (Кравчук В. М.)

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри цивільно-правових дисциплін(протокол № 01 від 09 вересня 2022 р.)

Завідувач кафедри:

(проф. Духневич А. В.)

I. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
<i>Денна(очна) форма навчання</i>	<i>Галузь знань: 08Право</i>	Вибіркова 1
Кількість годин/ кредитів: 150/5	<i>Спеціальність: 081 Право</i>	Рік навчання 2
ІНДЗ: немає	<i>Освітньо-професійна програма: Право</i>	Семестр 3
		Лекції 10 год.
	<i>Освітній рівень: перший (бакалаврський)</i>	Практичні заняття 20 год.
		Самостійна робота 110год.
Мова навчання:		Консультації 10 год.
		Форма контролю: залік
		українська

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

Сокол Марія Василівна
Кандидат юридичних наук
Доцент
Доцент кафедри цивільно-правових дисциплін
Моб.тел.: 0668897753
Ел. адреса: sokolmaria057@gmail.com
Дні занять (<https://194.44.187.20/>)

III. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

1. Анотація освітнього компонента

Навчальна дисципліна «Аграрне право» відноситься до вибіркової навчальної дисципліни, забезпечує професійний розвиток бакалавра та спрямована на вивчення та узагальнення концепцій правового регулювання аграрних відносин, співвідношення аграрно-правових норм з нормами інших галузей права, так і процесів та інструментів, які потрібні для правильного застосування аграрного законодавства та захисту прав сільськогосподарських товаровиробників та виробників. Освітній компонент розроблено таким

чином, щоб надати учасникам необхідні знання, обов'язкові для того, щоб правильно застосовувати аграрне законодавство, здійснювати захист прав громадян та юридичних осіб.

У результаті вивчення освітнього компонента здобувач освіти повинен *знати*: поняттєво-категоріальний апарат аграрного права України його мету, завдання, функції, принципи та систему; зміст аграрного законодавства України; принципи аграрного права; суб'єктно-об'єктний склад аграрних правовідносин; права та обов'язки сільськогосподарських товаровиробників.

вміти: знати та розуміти міжнародні стандарти прав людини, положення Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практику Європейського суду з прав людини (РН 2); проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел (РН 3); вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології і бази даних (РН 15); використовувати комп'ютерні програми, необхідні у правничій діяльності (РН 16); застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи (РН 18); пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів (РН 19); виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки (РН 20).

2. Пререквізити

Навчальна дисципліна «Аграрне право» має міждисциплінарний характер та вивчається на основі знань, які були отримані здобувачами освіти при вивченні такої базової дисципліни, як теорія права, має структурно-логічні зв'язки з галузевими юридичними дисциплінами (екологічне право, земельне право).

3. Мета і завдання освітнього компонента

Метою викладання освітнього компонента «Аграрне право» є формування у майбутніх юристів спеціальних знань в галузі аграрного права України, формування системи поглядів та набуття практичних навичок щодо тлумачення та застосування норм аграрного законодавства.

Наукову основу освітнього компонента «Аграрне право» становлять праці вітчизняних науковців, які займалися проблемою визначення прав та гарантій працівників у сфері аграрного законодавства.

Основним завданням вивчення освітнього компонента «Аграрне право» є: знання теоретичних засад аграрного права, зокрема вивчення та розуміння основних понять та категорій, які притаманні вищезазначеній навчальній дисципліні; опрацювання наукових джерел для ефективного вивчення теоретичного матеріалу; вміння використовувати теоретичний матеріал, його аналізувати та застосовувати у практичній діяльності.

4. Результати навчання (компетентності)

Інтегральна компетентність (ІК)

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні

проблеми у галузі правничої діяльності.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК15. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

СК7. Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей права, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.

СК8. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини.

СК11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти;

СК15. Здатність до самостійної підготовки проектів актів правозастосування;

СК16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

5. Структура освітнього компонента

Денна / очна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Усього	Лекції	Практ.	Сам.роб.	Конс.	Форма контролю / Бали
Змістовий модуль 1. Загальні засади аграрного права						
Тема 1. Аграрне право як галузь права	18	-	2	15	1	ДС/РЗ/РТ/4
Тема 2. Джерела аграрного права	15	2	2	10	1	ДС/РЗ/РТ/4
Тема 3. Суб'єкти аграрних правовідносин	14	1	2	10	1	ДС/РЗ/РТ/4
Тема 4. Правові засади реформування земельних і майнових відносин	14	1	2	10	1	ДС/РЗ/РТ/4
Тема 5. Договірні відносини у сільському господарстві.	18	-	2	15	1	ДС/РЗ/РТ/4
Разом за змістовим модулем 1	79	4	10	60	5	20
Змістовий модуль 2. Визначення правового статусу окремих суб'єктів та правове регулювання окремих видів аграрних правовідносин						

Тема 6. Правовий статус сільськогосподарського кооперативу в Україні	15	2	2	10	1	ДС/РЗ/РТ/4
Тема 7. Правове становище фермерських господарств	14	1	2	10	1	ДС/РЗ/РТ/4
Тема 8. Правове регулювання ведення особистих селянських господарств	14	1	2	10	1	ДС/РЗ/РТ/4
Тема 9. Правове забезпечення якості та безпеки сільськогосподарської продукції	14	1	2	10	1	ДС/РЗ/РТ/4
Тема 10. Правове регулювання охорони довкілля у сільському господарстві	14	1	2	10	1	ДС/РЗ/РТ/4
Разом за змістовим модулем 2	71	6	10	50	5	20
Контрольна робота 1						30
Контрольна робота 2						30
Всього годин / балів	150	10	20	110	10	100

Методи контролю: ДС – дискусія; РЗ – розв’язування задач; РТ – розв’язування тестів; КР – контрольна робота

6. Завдання для самостійного опрацювання

Самостійна робота здобувачів освіти над освітнім компонентом «Аграрне право» включає такі форми:

- самостійна робота з літературними джерелами з метою кращого засвоєння програмного матеріалу після відвідування лекцій (обов’язкове);
- підготовка науково-дослідного завдання у формі написання тез або наукової статті (вибіркове);
- розв’язування тестових завдань та задач (обов’язкове);
- підготовка контрольної роботи (обов’язкове);
- систематизація вивченого матеріалу дисципліни перед заліком (обов’язкове).

Всі завдання самостійної роботи здобувачів освіти поділяються на обов’язкові та вибіркові, виконуються у встановлені терміни, з відповідною максимальною оцінкою та передбачають певні форми звітності щодо їх виконання. Обов’язкові завдання виконуються кожним без винятку здобувачем у процесі вивчення дисципліни, вибіркові завдання є альтернативними.

Перелік тем та завдань, тестів та задач для самостійного опрацювання знаходиться на кафедрі цивільно-правових дисциплін.

IV. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика викладача щодо здобувача освіти

Формуючи лекції і практичні завдання, викладач створює умови для

найбільш ефективного засвоєння здобувачем освіти знань в межах освітнього компонента. Досягненню відповідної мети слугує, зокрема визначення тих питань, що за рівнем складності можуть бути вивчені здобувачем освіти в межах самопідготовки.

При цьому в процесі викладення освітнього компонента викладач використовує сучасні наукові методи, спрямовані в тому числі на розвиток у здобувачів освіти критичного мислення і вміння самостійно аналізувати обставини правової реальності та давати їм оцінку з точки зору положень чинного законодавства у сфері аграрного права.

Відвідування лекційних і практичних занять здобувачем освіти покликане забезпечити отримання ним концентрованих знань, що досягається у тому числі безпосередньою участю в обговоренні відповідної тематики, а також зверненням до викладача із запитаннями з метою конкретизації тих чи інших аспектів предмету розгляду. Поряд із цим, для забезпечення освітнього компонента викладач використовує сучасні технології, зокрема освітні платформи чим створює можливості для самостійного ефективного засвоєння здобувачем освіти пропонованого матеріалу у межах елементів структури освітнього компонента. У зв'язку з цим, якщо інше не встановлено положеннями нормативно-правових документів Університету, відвідування лекційних та практичних занять є обов'язковим. За наявності поважних причин викладачем може бути погоджено індивідуальний порядок роботи здобувача освіти, згідно затвердженого ним графіку роботи і встановлення строку виконання завдань.

Поточний контроль здійснюється під час усного опитування на практичних заняттях, написання тестових завдань, під час розв'язування задач, написанні контрольних робіт, виконання завдань для самостійного опрацювання тощо.

Підсумковий контроль здійснюється під час складання заліку.

Політика щодо академічної доброчесності

Дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними та науковими працівниками і здобувачами освіти, види порушень академічної доброчесності, відповідальність здобувачів освіти за порушення академічної доброчесності передбачені Кодексом академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки, який доступний за посиланням: https://ra.vnu.edu.ua/akademichna_dobrochesnist/kodeks_akademichnoi_dobrochesnosti/

Відповідно до вищезазначеного Кодексу, дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право

і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними та науковими працівниками передбачає: посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про методику і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність; контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти; об'єктивне оцінювання результатів навчання.

Порушенням академічної доброчесності вважається:

академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;

самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;

фабрикація – вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;

фальсифікація – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;

списування – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;

обман – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;

хабарництво – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;

необ'єктивне оцінювання – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти;

надання здобувачам освіти під час проходження ними оцінювання результатів навчання допомоги чи створення перешкод, не передбачених умовами та/або процедурами проходження такого оцінювання;

вплив у будь-якій формі (прохання, умовляння, вказівка, погроза, примушування тощо) на педагогічного (науково-педагогічного) працівника з метою здійснення ним необ'єктивного оцінювання результатів навчання.

Політика щодо дедлайнів та перескладання

Поточний контроль за темами освітнього компонента здійснюється в межах практичних занять, що проводяться згідно розкладу.

Здобувач освіти має право повторно скласти поточний контроль за темою лише один раз.

Якщо тема передбачає надання здобувачем освіти усної відповіді щодо питань плану теми, а також вирішення юридичної задачі, здобувач освіти має право повторно скласти ту частину (ті частини) завдань, за які ним одержані бали нижче максимальних.

Зараховується найбільший результат, одержаний здобувачем освіти за результатами складання відповідної частини завдань або їх повторного складання.

Відпрацювання лекцій здобувачами освіти, які не були присутні на ній без поважної причини відбуватиметься шляхом написання реферату, а у випадку відсутності через поважні причини: лікування, обстеження тощо не пізніше як через тиждень після відновлення навчального процесу здобувач освіти повинен надати підтверджуючі документи про це і конспект самостійно опрацьованої лекції.

Пропуски практичних занять, контрольних робіт, повинні виконуватись в індивідуальному порядку здобувачем освіти у години консультацій викладача, які затверджені на засіданні кафедри протягом двох тижнів після закінчення заняття, проведення контрольної роботи (у разі не перебування здобувача освіти на практичному занятті, контрольній роботі через поважні причини: лікування, обстеження тощо) протягом двох тижнів після відновлення навчального процесу здобувачем освіти за наявності підтверджуючих документів.

V. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Для здобувачів освіти залік проходитиме в усній формі.

Відповідно до Положення «Про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки» залік викладач виставляє за результатами поточної роботи за умови, що здобувач освіти виконав ті види навчальної роботи, які визначено силабусом освітнього компонента протягом семестру: аудиторної роботи під час лекційних, практичних, самостійної роботи, контрольних робіт.

Модульні контрольні роботи не плануються, не проводяться.

У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів).

Для отримання заліку необхідно набрати не менше 60 балів за 100-бальною шкалою. У випадку, якщо здобувач освіти набрав менше ніж 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості шляхом виконання комплексного контрольного завдання у формі тестів. Бали набрані здобувачем освіти під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна

кількість балів під час ліквідації академічної заборгованості з заліку – 100. Повторне складання заліку, у разі отримання незадовільної оцінки допускається не більше двох разів: один раз викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Залік відбувається в період заліково-екзаменаційної сесії, передбаченої навчальним планом, згідно із затвердженим графіком освітнього процесу і розкладом.

Перелік питань до заліку

1. Аграрні відносини на українських землях до ХІХ ст.
2. Аграрне законодавство середини ХІХ – першої чверті ХХ ст.
3. Аграрне законодавство доби української революції (1917-1921 рр.)
4. Виникнення та становлення українського радянського аграрного законодавства.
5. Аграрне право як галузь права та його особливості.
6. Предмет аграрного права України, його зміст.
7. Принципи аграрного права України.
8. Розвиток науки аграрного права.
9. Особливості джерел аграрного права.
10. Конституція України - правова основа джерел аграрного права.
11. Закони - основні джерела аграрного права.
12. Підзаконні акти в системі джерел аграрного права.
13. Локальні нормативні акти як джерела аграрного права.
14. Поняття та особливості аграрних правовідносин.
15. Зміст та елементи аграрних правовідносин.
16. Об'єкти аграрних правовідносин.
17. Підстави виникнення, зміни та припинення аграрних правовідносин.
18. Внутрішні аграрні правовідносини.
19. Зовнішні аграрні правовідносини.
20. Поняття і класифікація суб'єктів аграрного права.
21. Особливості правового статусу суб'єктів аграрного права.
22. Загальні засади створення суб'єктів аграрного господарювання.
23. Припинення діяльності та особливості банкрутства сільськогосподарських товаровиробників.
24. Поняття та види приватизації.
25. Приватизація майна радгоспів та інших державних сільськогосподарських підприємств.
26. Приватизація майна несільськогосподарських підприємств.
27. Поняття земельної частки (паю). Право земельної частки (паю).
28. Правове регулювання договорів оренди земельної частки (паю).
29. Виділення земельної частки (паю) в натурі та отримання її власником земельної ділянки.
30. Поняття та види сільськогосподарських кооперативів.
31. Правові умови та порядок створення сільськогосподарських кооперативів.
32. Правовий режим майна та землі сільськогосподарського кооперативу.
33. Органи управління та контролю сільськогосподарського кооперативу та

їх компетенція.

34. Право членства в сільськогосподарських кооперативах.
35. Право власності сільськогосподарських кооперативів. Неподільний та пайовий фонд.
36. Правові засади реорганізації та ліквідації сільськогосподарських кооперативів.
37. Поняття та загальна характеристика правового становища господарських товариств в АПК.
38. Правовий статус сільськогосподарських акціонерних товариств, товариств з обмеженою відповідальністю.
39. Особливості правового статусу найманих працівників у сільськогосподарських господарських товариствах.
40. Особливості ліквідації сільськогосподарських акціонерних товариств і товариств з обмеженою відповідальністю.
41. Поняття та загальна характеристика правового статусу фермерських господарств.
42. Умови і порядок створення фермерського господарства.
43. Припинення діяльності фермерського господарства.
44. Земельні правовідносини у фермерському господарстві.
45. Майнові правовідносини у фермерському господарстві.
46. Державна підтримка фермерських господарств.
47. Правове регулювання господарської діяльності фермерського господарства.
48. Відносини фермерського господарства з бюджетом, банківськими установами та страховими організаціями.
49. Поняття та основні ознаки особистого селянського господарства.
50. Державна підтримка особистих селянських господарств.
51. Правовий режим майна особистого селянського господарства.
52. Правовий режим земель особистого селянського господарства.
53. Поняття та загальна характеристика правового забезпечення якості та безпеки сільськогосподарської продукції.
54. Державне регулювання відносин щодо забезпечення якості та безпеки сільськогосподарської продукції.
55. Права, обов'язки та відповідальність виробників, постачальників і продавців щодо забезпечення якості та безпеки сільськогосподарської продукції.
56. Правова охорона ґрунтів та інших природних ресурсів у сільському господарстві.
57. Правовий інститут меліорації земель у сільському господарстві.
58. Правове регулювання хімізації сільського господарства.
59. Правове регулювання поводження з відходами сільського господарства.
60. Правове регулювання застосування біотехнологій у сільському господарстві.
62. Ведення сільськогосподарської діяльності в умовах надзвичайних екологічних ситуацій.

63. Поняття і види договорів у сільському господарстві
64. Характеристика окремих договорів щодо реалізації сільськогосподарської продукції.
65. Договори кредитування та фінансового лізингу за участю аграрних товаровиробників.
66. Договори виробничо-технічного обслуговування.
67. Поняття відповідальності за порушення аграрного законодавства.
68. Дисциплінарна відповідальність осіб, зайнятих у сільськогосподарському виробництві.
69. Матеріальна відповідальність працівників сільськогосподарських підприємств.
70. Майнова відповідальність за аграрні правопорушення.
71. Адміністративна відповідальність за порушення аграрного законодавства.
72. Кримінальна відповідальність за порушення аграрного законодавства.

VI. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90 – 100	Зараховано
82 – 89	
75 - 81	
67 -74	
60 - 66	
1 – 59	Незараховано (необхідне перескладання)

90-100 – здобувач освіти демонструє вільне володіння теоретичними питаннями, вміє переконливо, з посиланням на аграрне законодавство обґрунтовувати проблему, яку висвітлює; безпомилково дає відповіді на поставлені питання з посиланням на норми аграрного законодавства; вільно володіє термінологією із аграрного права;

82-89 – здобувач освіти при відповіді на теоретичні питання відповідає повно, володіє термінологією у сфері аграрного права, знає нормативно-правові акти, вміло їх застосовує при відповіді на питання, однак може допускати деякі неточності чи положення без їх доведеності;

75-81 – здобувач освіти при відповіді на теоретичні питання може порушувати системність їх викладу, допускати окремі неточності, без їх доказовості, однак знає нормативно-правові акти у сфері аграрного права, застосовує при відповіді на питання, володіє основними категоріями в сфері аграрного права;

67-74 – здобувач освіти володіє більшістю теоретичними питаннями з предмету вивчення, володіє термінологією із аграрного права, знає нормативно-правові акти у сфері аграрного права; однак не завжди може правильно та аргументовано застосувати норму законодавства при відповіді на питання;

60-66 – здобувач освіти не володіє більшістю теоретичними питаннями, однак знає основні категорії та нормативно-правові акти у сфері аграрного права, але при відповіді на питання не обґрунтовує та не аргументує свою відповідь;

1-59 – здобувач освіти володіє теоретичними питаннями поверхнево; знає окремі категорії та нормативно-правові акти у сфері аграрного права, але не вміє правильно їх застосовувати під час відповіді на питання.

Денна/ очна форма навчання

Поточний контроль										Загальна кількість балів		
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2					Контрольна робота		
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	Т 9	Т 10	№ 1	№ 2	
										30	30	100
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4			

4 бали – поточне оцінювання (денна / очна форма навчання)

№ п/п	бали	Оцінка	Оцінка відповідно ECES
1	4-3,5	відмінно	100-90 – здобувач освіти демонструє вільне володіння питаннями практичного заняття, вміє переконливо, з посиланням на аграрне законодавство обґрунтовувати проблему, яку висвітлює; безпомилково виконує практичні завдання згідно аграрного законодавства та судової практики, бере участь у дискусії;
2	3,4-2	добре	89-75 – здобувач освіти при відповіді на теоретичні питання практичного заняття допускає поодинокі неточності, однак знає нормативно-правові акти у сфері аграрного права, вміє їх застосовувати під час розв'язуванні задач та аргументувати свою відповідь;
3	1,9-1	задовільно	74-60 – здобувач освіти не володіє більшістю питань практичного заняття, однак знає нормативно-правові акти у сфері аграрного права; виконуючи завдання, посилається на законодавство, але не обґрунтовує свою відповідь;
4	0,9-0	незадовільно	59-1 – здобувач освіти володіє питаннями практичного заняття поверхнево; знає нормативно-правові акти у сфері аграрного права, але не вміє правильно застосовувати під час розв'язування практичних завдань.

30 балів - написання контрольної роботи (денна / очна форма навчання)

№ п/п	бали	Оцінка	Оцінка відповідно ECES

1	30-25	відмінно	100-90 – здобувач освіти повно відповідає на питання контрольної роботи, вільно володіє термінологією з аграрного права, вміє застосовувати норми законодавства при відповіді на питання та аргументувати свою позицію;
2	24-20	добре	89-75 – здобувач освіти при відповіді на питання контрольної роботи допускає поодинокі неточності; володіє термінологією з аграрного права; знає нормативно-правові акти з питання контрольної роботи; вміло застосовує норми аграрного законодавства при відповіді на питання;
3	19-14	задовільно	74-60 – здобувач освіти поверхнево володіє більшістю питаннями контрольної роботи, знає основні категорії та нормативно-правові акти з аграрного права; використовує норми аграрного законодавства, але не пояснює їх застосування при відповіді на питання;
4	13-0	незадовільно	59-1 – здобувач освіти не може дати аргументовано відповідь на питання контрольної роботи, висловлює власну думку при відповіді на питання без посилання на норми аграрного законодавства, володіє окремими категоріями аграрного права.

Бали зарахування формальної, неформальної та інформальної освіти

Види студентської наукової та практичної активності	Кількість балів
Публікація наукової статті в періодичному виданні студентських наукових праць	20 балів
Виступ на міжнародній, всеукраїнській студентській науково-практичній конференції з публікацією тез доповіді та отриманням сертифіката учасника	до 20 балів
Участь у II етапі Всеукраїнського конкурсу студентських олімпіад	до 15 балів
Участь у II етапі Всеукраїнського конкурсу наукових робіт	до 20 балів
Участь у роботі юридичної клініки “Ad ASTRA” згідно реєстру клініцистів	до 10 балів
Проходження курсів, тренінгів, воркшопів та інших видів неформальної освіти в межах тематики освітнього компонента	15 балів

VI. Рекомендована література та Інтернет-ресурси

Нормативно-правові акти

1. Конституція України (із змінами від 08.12.2004р.) // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст.141.
2. Господарський кодекс України від 16.01.2003р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18, 19-20, 21-22. – Ст. 144.
3. Земельний кодекс України (із змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 3-4. – Ст.27.
4. Цивільний кодекс України від 16.01.2003р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40-44. – Ст.356.
5. Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів: Закон України від 23.12.1997 р. (із змінами і доповненнями) // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/771/97-%D0%B2%D1%80#Text>
6. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань: Закон України від 15.05.2003р. (із змінами і доповненнями) //

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15#Text>

7. Про кооперацію: Закон України від 10.08.2003р. (із змінами і доповненнями) // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1087-15#Text>

8. Про оренду землі: Закон України від 06.10.1998р. (із змінами і доповненнями) // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/161-14#Text>
16. Про особисте селянське господарство: Закон України від 15.05.2003р.(із змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 29. – Ст.232.

9. Про приватизацію державного і комунального майна від 18.01.2018 р. (із змінами і доповненнями) // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2269-19#Text>

10. Про охорону земель: Закон України від 19.06. 2003 р. (із змінами і доповненнями) // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/962-15#Text>

11. Про пестициди і агрохімікати: Закон України від 02.03.1995 р. (із змінами і доповненнями) // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/86/95-%D0%B2%D1%80#Text>

12. Про племінну справу у тваринництві: Закон України від 15.12.1993 р. (із змінами і доповненнями) // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3691-12#Text>

13. Про порядок виділення в натурі (на місцевості) земельних ділянок власникам земельних часток (паїв): Закон України від 05.06.2003р. // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/899-15#Text>

14. Про сільськогосподарську кооперацію: Закон України від 21.07.2020 р.(із змінами і доповненнями) // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/819-20>

15. Про фермерське господарство: Закон України від 19.06.2003р. (із змінами і доповненнями) // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/973-15#Text>

16. Про особисте селянське господарство:Закон України від .15.05.2003 р. (із змінами і доповненнями) // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/742-15#Text>

17. Про інформацію для споживачів щодо харчових продуктів: Закон України від 06.12.2018 р. (із змінами і доповненнями) // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2639-19#Text>

Рекомендована навчальна та наукова література:

Основна:

1. Аграрне право : підручник / В. М.Корнієнко, Г. С. Корнієнко, І. М. Кульчій та ін. ; за ред. А. М. Статівки. Вид. 2-ге, змін. Харків : Право, 2019. 416 с.

2. Актуальні проблеми правового регулювання аграрних, земельних, екологічних та природоресурсних відносин в Україні: колективна монографія / відп. ред.: Т. Є. Харитонова, І. І. Каракаш. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2018. 722 с.

3. Велика українська юридична енциклопедія: у 20 т. Т. 16. Земельне та аграрне право / редкол.: М.В. Шульга (гол.), В.В. Носік, П.Ф. Кулинич (заст. гол.) та ін. Х.: Право, 2019. 696 с.

Додаткова:

1. Багай Н. О. До поняття адаптації аграрного законодавства України до законодавства ЄС. Актуальні правові проблеми інноваційного розвитку агросфери: збірник матеріалів науково-практичної конференції (м. Харків, 20 листопада 2020 року) / за ред. А. П. Гетьмана та М. В.Шульги, Т.В.Курман. Харків: Юрайт, 2020. С. 68-73

2. Долинська М. С. До питання розширення видів принципів аграрного права. Юридичний науковий електронний журнал. 2020. № 3. С. 179-182.

3. Курман Т.В. Теоретико-методологічні засади правового забезпечення сталого розвитку сільськогосподарського виробництва: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.06. Харків, 2019. 506 с. // URL: http://nauka.nlu.edu.ua/download/diss/Kurman/d_Kurman.pdf

4. Органічне сільськогосподарське виробництво в Україні: правові засади ведення: моногр. / за заг. ред. М.В. Шульги. Х.: Юрайт, 2020. 308 с.

5. Сьюва І.С. Правові питання агролісотехнічної меліорації в Україні. Часопис Київського університету права. 2021. Вип.4. С. 120-123.

Інтернет-ресурси:

<http://zakon1.rada.gov.ua> – Законодавство України

<http://rada.gov.ua> – офіційний веб-сайт Верховної Ради України

<http://www.president.gov.ua/> – Президент України

<http://www.kmu.gov.ua> – Урядовий портал (Кабінет Міністрів України)

www.minjust.gov.ua – Офіційний сайт Міністерства юстиції України

<https://mepr.gov.ua>. – Офіційний сайт Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України

<https://land.gov.ua>. – Офіційний сайт Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру

<https://www.rac.org.ua>. – Ресурсно-аналітичний центр «Суспільство і довкілля».

<http://epl.org.ua>. – Екологія. Право людини.

<http://ww.ccu.gov.ua/uk/index> – Конституційний суд України

<http://reyestr.court.gov.ua/> – Єдиний державний реєстр судових рішень

<http://court.gov.ua/sudy/> – Судова влада України

<http://www.vru.gov.ua/> – Вища рада юстиції

<http://vkksu.gov.ua/> – Вища кваліфікаційна комісія суддів України

<http://nbuv.gov.ua> – Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського

<http://www.nbuv.gov.ua/nyub/journals.html>. – Наукова юридична періодика України

www.studrada.com.ua – Центральний юридичний портал України

www.ukr-pravo.at.ua – Правовий портал

www.jurconsult.net.ua – Всеукраїнський юридичний портал

www.liga.kiev.ua/ – Інформаційно-пошукова системи по законодавству «Ліга»

<http://www.osvita.org.ua/> – Освітній портал

<http://student.pp.ua/load> – Студентський портал України